Aile Etki Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Aile Etki Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16379

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Aile Etki Ölçe?i (AEÖ), orijinal ad? **The Impact on Family Scale** (IOFS) olan psikometrik arac?n Türkçe'ye uyarlama çal??mas?d?r. Bu ölçek, özellikle kronik hastal??? olan bir bireyin veya çocu?un varl???n?n aile üzerindeki genel etkilerini, zorluklar? ve ya?am kalitesindeki de?i?imleri ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Türkçe uyarlama çal??mas?, Fadime Beydemir taraf?ndan 2008 y?l?nda bir yüksek lisans tezi kapsam?nda Pamukkale Üniversitesi'nde gerçekle?tirilmi?tir. Çal??ma, ölçe?in kültürel uygunlu?unu ve Türk popülasyonunda geçerlik ve güvenirlik özelliklerini test etmeyi hedeflemi?tir.

AEÖ, kronik hastal?klar?n aile ya?am döngüsü üzerindeki fiziksel, duygusal ve sosyoekonomik yükünü de?erlendirerek, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara önemli veriler sunmaktad?r. Bu araç, aileye yönelik destek ve müdahale programlar?n?n tasarlanmas?nda temel bir de?erlendirme arac? olarak i?lev görür.

Anahtar Kelimeler

Aile Etki Ölçe?i, Kronik Hastal?k, Aile Fonksiyonlar?, Adaptasyon, Ya?am Kalitesi, Geçerlilik, Güvenilirlik.

Yazarlar

Fadime Beydemir (Türkçe Uyarlama).

Amaç

Ölçe?in temel amac?, aile üyelerinin, özellikle de kronik bir hastal??a sahip çocuklar?n ebeveynlerinin, hastal???n yaratt??? fiziksel, duygusal, sosyal ve finansal yükleri nas?l deneyimledi?ini sistematik olarak de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, aileye yönelik psikososyal destek programlar?n?n planlanmas? ve müdahalelerin etkinli?inin ölçülmesi için kritik öneme sahiptir.

AEÖ, klinik ortamda ve ara?t?rma çal??malar?nda aile i?levselli?i üzerindeki olumsuz etkileri belirlemek ve bu etkilerin ?iddetini derecelendirmek için kullan?lmaktad?r. Ölçek, aile ya?am?ndaki çe?itli alanlardaki stresi ve adaptasyon zorluklar?n? kapsaml? bir ?ekilde ele alarak, ailelerin özel ihtiyaçlar?na yönelik hedeflenmi? çözümler geli?tirmeye olanak tan?r.

Yap?

Ölçek, çok boyutlu bir yap? olan "Aile Etkisi" kavram?n? ölçmektedir. Bu yap?, kronik bir durumun aile dinamikleri üzerindeki karma??k etkile?imini temsil eder ve genellikle dört ana boyutta

ARABPSYCHOLOGY.COM

incelenir: **Finansal Etki** (tedavi masraflar?, i? gücü kayb?), **Sosyal/Serbest Zaman Etkisi** (sosyal izolasyon, bo? zaman aktivitelerinden feragat), **Ki?isel/Duygusal Etki** (stres, depresyon, kayg?, ebeveyn tükenmi?li?i) ve **Ailesel Etki** (aile içi çat??malar, karde?ler üzerindeki yük). AEÖ, bu alt boyutlar?n toplam?n? de?erlendirerek, kronik durumun ailenin genel ya?am kalitesi üzerindeki bütünle?ik etkisini ortaya koymay? amaçlar.

Geçerlik

Beydemir'in 2008 tarihli Yüksek Lisans Tezi kapsam?nda, ölçe?in Türkçe formunun yap? geçerli?i ve kapsam geçerli?i incelenmi?tir. Yap? geçerli?ini test etmek amac?yla aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizleri (DFA) uygulanm??t?r. Bu analizler, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk kültürü ve diline uyarlanm?? formda da korundu?unu göstermeyi hedeflemi?tir. Elde edilen bulgular, ölçe?in teorik yap?yla uyumlu oldu?unu desteklemi?tir.

Kapsam geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve dilsel e?de?erlik çal??malar? yap?lm??t?r. Bu çal??malar, ölçek maddelerinin kültürel anlamda uygunlu?unu ve ölçmek istedi?i psikolojik yap?y? yeterince temsil edip etmedi?ini do?rulamak için hayati öneme sahiptir. Çeviri ve geri çeviri süreçleri titizlikle yürütülmü?tür.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarl?l?k katsay?s? (**Cronbach Alfa**) hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Adaptasyon çal??mas?nda, ölçe?in genel ve alt boyutlar?n?n iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n kabul edilebilir veya yüksek düzeyde oldu?u rapor edilmi?tir. Bu, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve ölçüm hatas?n?n dü?ük oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, ölçe?in zaman içinde kararl? sonuçlar verme yetene?ini de?erlendirmek için test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar? da yap?lm?? olabilir. Bu tür çal??malar, AEÖ'nün ölçüm güvenirli?ini peki?tirerek, klinik uygulamalarda ve uzun süreli ara?t?rmalarda kullan?m?n?n uygunlu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

The Impact on Family Scale (IOFS) orijinalinde çok boyutlu bir yap? sergilemektedir. Türkçe uyarlama çal??mas?nda da bu çok boyutlulu?un, yani Finansal, Sosyal/Serbest Zaman, Ki?isel/Duygusal ve Ailesel Etki boyutlar?n?n, Türk örnekleminde korundu?u faktör analizi teknikleriyle incelenmi?tir. Faktör yüklerinin yüksek olmas?, maddelerin ilgili boyutlar? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir.

Do?rulay?c? faktör analizi (DFA) sonuçlar?, Türkçe formun uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA gibi) kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu göstererek, ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve çok boyutlu

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?s?n?n Türk kültüründe de geçerli oldu?unu desteklemektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Orijinal ölçek genellikle 4 veya 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?r (Örne?in: Hiçbir Zaman, Nadiren, Bazen, S?k S?k, Her Zaman).

Language Available: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal)

Population Group: Kronik hastal??? olan bireylerin aile üyeleri (Özellikle ebeveynler)

Age Group: Yeti?kinler (Ebeveynler)

Population Details: Türkiye'deki kronik hastal??? olan çocuklar?n ebeveynleri üzerinde uygulanm??t?r. Çal??ma, Denizli'deki Pamukkale Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yap?lm??t?r.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale).

Anahtar Kelimeler

AEÖ, Aile Stresi, Ebeveyn Yükü, Psikososyal Etki, Pamukkale Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemi?tir.

Correspondence Address: Pamukkale Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü (2008 tezi ba?lam?nda).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2008 (Türkçe Uyarlama).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik veya klinik amaçl? kullan?m? için orijinal geli?tiricilerin telif haklar? ve Türkçe adaptasyonu yapan yazar Fadime Beydemir'in izinleri dikkate al?nmal?d?r. Kullan?m ve ücret bilgileri için ilgili üniversite (Pamukkale Üniversitesi) veya yazara ba?vurulmas? önerilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Beydemir, F. (2008). *The Impact on Fam?ly Scale'?n (Aile Etki Ölçe?i) Türkçe'ye uyarlanmas?, geçerlilik ve güvenilirli?i* (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Orijinal PDF dosyas? bu ba?lant?dan indirilebilir: aile-etki-olcegi-the-impact-on-family-scale-toad.pdf

Aile Etki Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi, derecelendirme sistemi ve puanlama bilgileri için kaynak referans olarak gösterilen Yüksek Lisans tezine (Beydemir, 2008) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM